

Світлана Сорока

НАУ, Київ

НАВЧАННЯ УСНОМУ МОВЛЕННЮ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Перш ніж розглядати проблему навчання усному мовленню на уроках іноземної мови, буде доцільним визначити сам термін *усне мовлення*. В методиці викладання цей термін визначено таким чином: усне мовлення – це основний функціональний різновид літературної мови, в якому відображене неофіційне життя людей, всі нюанси поведінки людини, стосунки з іншими, настій, думки, переживання тощо.

Під терміном *навчання усному мовленню* мається на увазі процес навчання говорінню за допомогою іноземної мови. Навчання говорінню – це лише частина процесу навчання усному мовленню, так як усна форма спілкування складається із говоріння та аудіювання. Ці два процеси є неподільними у навчанні: навчання говорінню неможливе без навчання розумінню мови на слух. Таким чином, під терміном навчання говорінню слід розуміти навчання висловлювати свої власні думки в усній формі.

Необхідною умовою усного спілкування, як відомо, є комунікативна зацікавленість адресанта і адресата, яка обумовлює головний принцип спілкування – паритетність його учасників, не залежно від соціокультурних характеристик та психологічних ролей. Вміння слухача проникнути в комунікативний задум того, хто говорить, - це основна умова успішного мовного спілкування. Слухач виконує величезну роботу, що пов'язана з інтерпретацією мовного потоку, переосмисленням сказаного, співвідношенням думки з реальними фактами тощо. В усному мовленні проявляються загальні та індивідуальні особливості внутрішнього мовлення того, хто говорить: пошуки необхідної синтаксичної чи граматичної

конструкції, влучного слова, розстановки логічних та смислових пауз, уникнення повторів та ін.

Не дивно, що в процесі навчання саме навчання усному мовленню є найскладнішою задачею, оскільки мовний матеріал, що пропонується на опрацювання – це засіб навчання. Тим паче, якщо мова йде не про рідну мову, а про іноземну.

Проблема створення на уроці умов наближених до реального спілкування залишається і на сьогодні однією із центральних у методиці навчання усному мовленню. Найважливішою стороною реальної комунікації, як відомо, є мовленнєва ситуація – це такий набір умов і обставин, що здатен спонукати до мовленнєвої діяльності, визначати зміст і мовленнєве оформлення думки.

Зовнішніми компонентами усно-мовленнєвої ситуації, що стимулює мовленнєву діяльність є: (1) врахування викладачем тематики розмов студентів рідною мовою, адже зміст розмови повинен викликати у студентів бажання говорити і слухати за допомогою іноземної мови; (2) викладачу необхідно поєднувати нові теми з раніше вивченими, щоб студенти могли застосовувати паралельно нові і старі граматичні конструкції, нову та стару лексику; (3) викладач повинен підбирати навчальний матеріал таким чином, щоб студенти мали можливість проаналізувати ситуацію; порівняти певні ситуації з тими, які відбулися у реальному житті; співставити з іншими реальними або літературними ситуаціями; висловити свою власну думку, одним словом, виявити свою власну життєву позицію за допомогою не рідної, а саме іноземної мови.

Література

1. Рогова Г.В. Роль учебной ситуации при обучении иностранному языку. // Иностранные языки в школе. – 1984.
2. Пассов Е.И. Современные направления в методике обучения иностранным языкам. – Воронеж, 2002. №22.